

В ДЕНЬ МАТЕРІ

ЗБІРНИК З НАГОДИ „ДНЯ МАТЕРІ“ 1931 РОКУ.

ВИДАННЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ.

ДРУКОМ „УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ“
ВІННІПЕГ, МАН.

В ДЕНЬ МАТЕРІ

Збірник з нагоди „Дня Матері” 1931 року.

Видання

СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Друком „Українського Голосу”

Вінніпег, Ман.

1931.

Printed by Ukrainian Publishing Co. of Canada Ltd.
Winnipeg, Manitoba.

ПЕРЕДМОВА.

В другу неділю в місяці травні припадає День Матері. Се свято було започатковане Американкою Анною Джарвис у Філадельфії в році 1910. Причина заведення свята Дня Матері була та, що згадана Американка була вражена загальною невдячністю до матерей, як з боку самих дітей, так і цілого громадянства. Бажаючи направити се зло, в Анни Джарвис виринула думка піднести матерям прилюдну подяку та пошану в спеціально назначенім дни.

Думка святкування Дня Матері скоро поширилася і в короткім часі зорганізувалося міжнародне товариство з цілею поширення того звичаю по всіх краях. День Матері обходиться торжественно, як в Європі, так і тут на американськім континенті. Се свято обходять концертом, чи сходинами, де витають матерей відповідними промовама та обдаровують цвітами.

Між Українцями Свято Дня Матері було перший раз заведене в році в 1928 Централю Союзу Українок Канади. В Галичині між Українцями заведено День Матері рік пізніше ніж в Канаді. На заклик Централі Союзу Українок Канади се свято було святковане через послідних три роки не лише по Відділах, але також у всіх більше поступових околицях, де й нема Відділів Союзу Українок Канади.

Мусимо однакож підчеркнути, що ми розуміємо День Матері девчім инакше, ніж розуміла його Анна Джарвис, ніж інші люде його розуміють. Невдячність дітей, се наслідки злого їх виховання. Невдячність громадянства, се нерозуміння своїх власних обовязків в самих матерей.

В нас День Матері мусить ставити висші ціли, ніж пошану матерей. Нам треба свідомих матерей, діяльних матерей, примірних матерей, великих матерей. А вже такі ма-

тері здобудуть собі пошану у власних дітей і повагу в громадянства.

Отже Централя Союзу Українок Канади, маючи на меті виховання такої свідомої української жінки-матері, звернула увагу на День Матері, як на важний виховавчий чинник в тім напрямі. День Матері, крім підтримання культу матері має стати для нас Українців вказівкою, якою українська матір повинна бути, щоби гідно заслужити собі на пошану і вдячність від дітей та громадянства.

В дотеперішній роботі Централя Союзу Українок Канади старалася звернути якнайбільше уваги на обовязки, які є перед українськими матерями в кождім напрямі нашого народного життя, чи то в релігійнім, чи в освітнім. Про се писалося постійно в жіночій сторінці в „Українським Голосі”, як також і в ріжних рефератах, які розсилалося до Відділів що місяця.

Видаючи отсю книжечку з нагоди Дня Матері, ми хочемо подати українським матерям декілька уваг та вказівок про їх велику відповідальність при вихованню виростаючої молоді на добрих і гідних громадян. Ми віримо, що вивіщення народу може прийти тільки через матерей, як виховательок, та через дітей, як добре вихованих громадян. Далше ми хочемо отсею книжочкою також належно оцінити заслуги гідної матері.

За Заряд Союзу Українок Канади,

Савеля Стечишин.

ЖИТТЯ БУЙНЕ..

Життя буйне... і спів... і аромати...
і сонцем грає май...
в душі-ж моїй
тремтючі спогади тривають
та рвуть мене аж до цвинтарних брам...
а там —

у стіп —
беріз —

земля — і гріб....
у нім Вона — моя душа...

Ось памятник...
Бліді, читкі ще букви: „Добра Мати”...
Ой, сум.... ой, сум....

Я білим цвітом черемшин, конвалій
отсей моєї Мами — гріб сповю...
скроплю перлинами сердечних сліз...

**
*

Що се? Звідкіль пливуть сі звуки?
Пливуть неначе колисковий спів...
ловлю їх — наче мову спів... без слів...
ловлю; могильний шум...
Її се голос — чую наче в сні...
Втихають жалі...
втихає плач... болючий крик...
Я бачу матінку мою:
в руці молитвослов...
у серці надмір туги...
у серці в Неї туга і любов...

**
*

Нетлінна тінь з віддалі
йде стяжкою райдуг
і усміхається до мене:
— „І там, дитино, Господа благаю,
щоб долю веселу Вам дав...
Я — Матір роду — з вами — нерозлучно...”

Воскресло сонечко моє...
і оживають дні,
мов казка золоті...
В сімі Матуся скиптр держить,
рядить... буде.. береже
і дбає... тямить про всіх... про все...
Та хто-ж з'уміє вартість оцінити
Такої Матінки святої?
Що-ж можу я про се сказати?
Ой, сум... ой, сум...
Хто-ж я? Чи-ж я не все одно?
Вона? І я? Звено
в ланцюсі поколінь...
Нетлінна тінь,
що йде стежинкою райдуг у виж... у виж...

Воскресло сонечко моє...

Незломним спогадом в моїй душі
Закріплена останеш вічно
І мимо смерти, Мамо, Ти моя! МОЯ!

Уляна Кравченко.

На Свято Матері.

Ой, вишеньки ще зелені,
Що-ж дамо сьогодні Нені?

Квіточків дамо багато
Матінці на любе свято.

З квіточками у долоні
Присутнім сини і доні.

Поцілунками витаймо
„Многоліття” — заспіваймо.

Киньмо квіточки під нозі...
Щастя попросім у Бозі!...

Ой, зелені ще вишеньки,
Дитинята ми маленькі.

Та ми знаєм, що від Нені
Черевички... й гарні кені...

А про наші білі льолі
Кажуть на руках мозолі.

Кождий мозіль все нам каже:
— Ручь встала... тінь втїже...

День і ніч труд для дитинки,
А для себе ні хвилинки...

Спіють вишеньки червоні...
Виростуть сини і доні...

Звеселиться рідна хата,
Буде Матінці заплаता!

Уляна Кравченко.

ЧОМУ Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНСЬКУ МАМУ.

Мамо!

Моя рідна Українська Мамо! Нахили до мене свою голову і я розкажу Тобі, як я люблю Тебе за те, що Ти дала мені українську душу.

Слухай!

Мамо, чи Ти пригадуєш собі той великий, пам'ятний раток, як ми вибиралися у далекий похід на Болгарію та Візантію?

У Дніпрі купається червоне раннє сонце. Ще лише сонце зійшло, а Київ гуде, мов млинське колесо. Встають малі й великі, чоловіки й жінки, і всі великою юрбою посуваються до берега Дніпра. А на березі блищать до сонця тисячі шоломів та списів. Се українські вояки-дружинники очікують наказу свого лицарського князя, щоби сідати на човни-байдаки і плисти на геройські подвиги у далеких краях за Чорним Морем, у Болгарії та Візантії.

На хвильку настає гробова тиша, а коли виходить наперед вожд походу, з уст кількатисячного здвигу Київлян і дружинників розлягається грімке й голосне: „Слава! Нашому князю Святославу — слава! Слава!”

Ось дивіться на вожда хоробрих Русичів-Українців!

Сонцем та вітром засмалена голова. зверху чуб, в ухах золоті сережки, очі мов у сокола, на кріпкім вояцькім тілі срібна сорочка, а при боці важкий обоюдний меч. Так виглядає сей великий український лицар, що завжди звіщає своїх ворогів наперед лицарськими словами: „Іду на вас!”

Надходить княгиня Ольга і Святослав вклякає перед нею та жде на її благословення у далекий світ на подвиги. І з якими гордоцями глядить стара мати-княгиня на свого си-на-лицаря!

Простягає стара мати свої руки над його головою і приказує йому: „Йди і верни на Україну побідником, або ляж трупом під ударами ворожих мечів!”

Мамо!

Моя рідна Українська Мамо!

І який же я гордий Тобою за отсі слова, що Ти промовила своєму рідному синові: „Йди і верни на Україну побідником, або ляж трупом під ударами ворожих мечів!”

Сими словами Ти навчила мене бути борцем і шанувати честь свого рідного краю.

* * *

І знову бачу Тебе серед згарищ та трупів. Через Україну дикою бурею пролетіла татарська орда і скрізь, де пройшла, полишила за собою купи попелу й трупів. Ти стоїш зі своїм маленьким дитяточком і ридаєш, мов пророк Єремія на звалищах Єрусалиму, бо Твої сини погинули під татарськими списами, а доньки Твої у полон забрані, де дівочу косу не вінок, а ганьба покриє.

Мамо, я був тоді тим маленьким дитяточком, що Ти ціпко тулила до своїх грудей мов найбільші скарби, і я чув, як болем роздиралося Твоє серце і як капали на мою голову Твої гарячі материнські сльози. Але вогню надії у Твоїм серці не придушив жаль великий, ні не залляли сльози гарячі, бо коли впали сльози на вогонь надії у Твоїм серці, з них зродилися тужливі українські пісні, якими Ти мене заколисувала до сну, вщепила любов до України і навчила прекрасної української мови.

І там, де були лише згарища й руїни, Твоя невмируща надія знова зродила нові села, садки вишневі й золотOVERХІ міста.

І там, серед згарищ та руїн, Ти мене своїми сльозами загартувала на борця, піснями навчила любити Україну, а з Твоїм материнським молоком увійшла у моє тіло Твоя невмируща надія.

* * *

І чи пригадуєш собі, Мамо, як Ти і сестри мої виражали мене в світ далекий до козацької матері — Січи Запорозької? Чи пригадуєш, як Ти мені на шию священний хрестик завішувала, щоби мене ні ворожа куля ні ворожа шабля не чіпалася? Я бачив, як дрожали з жалю Твої руки, як по щічках стікали рясні сльози, але Ти не завагалася виражати мене на смерть за нашу спільну Матір-Україну.

І я загартований Твоїми сльозами, забезпечений хрестиком та захочений моєю палкою любов'ю до України був лицарським Богуном, завзятушим Перебийносом, Нечаєм, Морозенком, Сірком, Гонтою, Залізнякам та Вітовським.

І не шкода мені тієї крові, що скрізь за мною червоніла по цілій нашій широкій Україні, бо тая кров, мов дощ, піділляла землю, на якій виростуть другі тисячі борців за волю рідного краю.

Я видержував у бою, бо Ти навчила мене любови до України.

* * *

Мамо, я пригадую собі ту останню скибку хліба, яку Ти віднімила від своїх уст, щоби мене погодувати, хоч сама примірала з голоду й оглядалася, чи не надходить панський гайдук, щоби дротяною нагайкою підігнати Тебе дожати загінець на лані.

Ти гірко бідувала на панщині, але в Тобі вогонь надії на ліпші часи не вигасав. Ти в своїх піснях впоювала в мене віру у кращу будучність.

* * *

Я бачив Тебе і серед виру недавньої революції на Україні. Ти виражала у бій з ворогами України навіть і свого сина-одинака. Серце Твоє корчилось з болю та жалю, але Ти говорила йому: „Йди! бо Україні треба тебе. Брони її від напасників кровожадних!”

І я Тебе тим більше люблю, що Твоя любов до України більша, ніж до рідного сина.

* * *

Пригадую собі і ті сумні часи, як неволя, голод і нужда на „рідній, не своїй землі” змусили і Тебе шукати кращої долі на Зеленім Клині, в пущах Бразилії, у фабричних містах Америки та на степах Канади.

Я бачив, як Ти зі сльозами в очах набірала хоч кілька грудочок рідної землиці у хустинку, щоби і на далекій чужині вона пригадувала Тобі й дітям Твоїм про рідний далекий край.

І коли Ти держиш мов великі святощі сих кілька грудочок рідної землі, то чи не мав би я любити нашу широку та любу Україну?

* * *

Бачу Тебе, Українська Мамо, і сьогодні. На одній руці дитинка, а в другій книжка. Ти вихователька й учениця. Ти розказуєш своєму синкові, що бавиться біля Тебе, про хоброго Святослава, про лицаря Богуна, і про любов до України. І наказуєш йому, що ніхто нам не pomoже, лише ми самі, і що лише власними силами ми увільнимо зпід кормиги ворожої всі українські землі, зединимо їх до купи і так збудуємо незалежну Соборну Українську Державу.

А своїй донечці Ти кажеш: „Ніколи не забувай, доню, що отсі прекрасні українські пісні, що ти так любиш співати; отсі багаті на ритміку українські танки, що вчишся танцювати; що ся гарно вишивана сорочечка, що на тобі, і що ся милозвучна мова, якою говориш — се все великі скарби наші, передані нам нашою спільною Матірью-Україною. Шануй сі скарби народні і уважай, щоби передала їх і будучим поколінням як великі святощі українського народу.

* * *

Бачу перед собою і Тебе, молоденька будуча Українська Мамо. Радію Твоєю пишною українською красою і тішуся, що Ти гордишся і своєю українською душею перед чужинцями.

Одного Тобі бажаю: щоби Ти не забувала, що гріхи й добрі діла родичів відбиваються і на семім поколінню. Отже уважай, щоби Ти зберігла у собі чисту, як христал, душу і любов до рідного народу, і щоби Ти не лише зберігала, але й збогачувала українську культуру.

Не забувай, що Ти маєш стати вихователькою не рабів, а борців і великих громадян для рідного народу. А щоби Ти могла стати такою вихователькою, стремі до високої освіти, працуй і цікався своїми народними справами!

* * *

Мамо!

Моя рідна Українська Мамо!

Я розказав Тобі, за що я так палко Тебе люблю.

За те, що Ти дала мені українську душу.

О. Івах.

МОЯ МАМА.

Снилось мені ясне сонце, що в хаті світило — а то лиш так моя мама дивилася мило.

Приснивсь мені легкий вітрик, що пестив колосся — а то мені моя мама гладила волосся.

Снилась мені ягідочка, як мід солоденька — а то мене цілувала мама дорогенька.

Снились мені ангелики, що в рай мене несли — а то мене мами ручки до серця притисли.

Марійка Підгірянка.

КІЛЬКА ПРИГАДОК І ПРИМІРІВ.

Багато є матерей на світі. Кожда жінка є матір'ю. Кожда дівчина є будучою Матір'ю. Половина людства — се Матері. Друга половина — Батьки.

Коли-ж згадується в нас поважно імя Української Матері, то рівночасно стає питання:

Якої Матері? Чи кождої, яка лише є матір'ю? Чи якихсь вибраних з між загалу матерей? Може вчених? Може багатих?

Ні! Се імя Ідеальної Української Матері. Найкращої, найдбалішої, найгіднішої Матері.

Певна річ, що така Ідеальна Мати може існувати тільки в уяві. Се найповніший збір усіх вартісних материнських прикмет. Дійсні наші матері таких прикмет мають — одна мало, друга більше, третя ще більше. А бувають і такі, що гідними материнськими прикметами перевищують пересічний загал Матерей. І тих власне матерей ставить нам життя безнастанно за взір до наслідування.

Бувають матері, що вигодовують дітей. А бувають інші, що і вигодовують і виховують. Бувають матері, що заповідливо дбають про матеріяльне вивінування своїх дітей, а бувають інші, що найперше дбають про вироблення в дітей гідного характеру. Одні раді бачити дітей багатими, другі гідними людьми.

Се все повинна мати безнастанно перед учима українська Мати. Наша Мати. Мати дітей українського народу. Мати будучого українського покоління. Мати української будучности.

Вона повинна пригадати собі, що виховання рішає про долю дитини. Також про долю батька-матері на старости.

Про сяке, чи інше співжиття між собою членів родини. Про славу родини.

Виховання дітей рішає про якість громадян. А з тим про долю і славу, або неславу громади. Про долю, або недолю цілого народу.

Лихе виховання молодого покоління приводило до загибелі народи. Розсипалися могутчі держави тоді, коли Родина починала дбати про все для дітей, крім гідного виховання.

Але історія знає також інші приміри. Народи, що були на краю загибелі, набирали живучої сили і підносилися до могутчості і слави, положивши сильний натиск на виховання молодого покоління.

Українська Мати повинна розуміти, що перед нею більший обов'язок, ніж вигодувати, нагодувати, одягнути і післати дитину до Школи. А над усе немов то аж Школа має виховати на гідну людину.

Ні, не так воно повинно в нас бути! Родина має рішати про гідність дитини, а не школа. Родина має покласти міцні основи під характер дитини. Родина має навчити дитину пошани до всего, що є культурним майном її родини. І її народу. Родина має навчити дитину бути послушною, чемною, дбалою, думаючою. Родина має розвинути в дитині почуття обов'язку. Має привчити дитину до праці. Родина перша має навчити дитину релігійности. Родина має дати дитині національну свідомість. Родина має розвинути в дитині почуття своєї людської і національної гідности і самопошани. Се все обов'язки Родини. А Родина се царство Матері.

Були часи, що шкіл не було на світі. Або не були вони власністю широкого загалу. Однакож серед того-ж самого загалу були гідні люде, примірні громадяне, були навіть герої. Хто-ж їх на таких виховував? Ніхто інший, як примірна Родина, як розумна, дбала і розсудна Мати. Вона найперше!

Вона їх виховувала! Виховувала, як та сердешна мати в оповіданню Марка Вовчка, що:

— Заберу обох синів на коліна, тай почну на розум навчати. Як вмю, так і навчаю...

Як вмiє, але навчає! Себто вкладає в виховання свою душу, всю свою щирiсть. Лагідним словом, добрим примiром, навчаючим оповiданням, щирою пересторогою, розумною грозьбою i теплою просьбою.

Таке може дитина дiстати лише вiд гiдної Матерi! Школа не дасть їй нiколи таких материнських цiнностей.

Кожний рiк повинен мати в собi бодай один такий день, в якiм скликалося-б усi матерi з таким закликem:

— Українські Матері! Приведіть нині своїх дітей, а по них зібрані побачуть, кiлько за вами материнських заслуг! Вас побачуть другi, а ви других!

Та поставмо ще собi перед очи практичні примiри.

Був син в доброї, убогої матерi — ще хлопець. I захотілося хлопцеви свiта побачити, таї матерi на старости поможти. I поїхав вiн в далекі краї.

З закривавленим серцем виправляла його мати в дорогу. А благословляючи сина, сказала:

— Де підеш, не забувай Бога! Працюй щиро, щади! На дурниці не спускайся! Гiрко заробляй i солодко їдж! I поважай все те, що я поважаю i що навчила я тебе поважати. Свого не вiдрiкайся, свого не встидайся! Памятай, що наша родина — i моя i батькова — чесна. В нас не було злих людей. Ми чесно жили. Таким i ти будь! Жий чесно, поведись примiрно, так, немов би я, твоя мати, безнастанно за тобою доглядаю. Отсе все, що я можу тобi на вiдхiдне сказати. Бiльше я не вмiю — я-ж неписьменна. Але знаю, що коли не забудеш того, що я тобi кажу, то я певна, що ти i мене — своєї матерi не забудеш...

I син пішов i понiс в своїм серці всi слова Матерi. Як дорогоцiнний скарб. Як Спасительні Заповiди.

Минули лiта. Слова Матерi жили разом з сином. I послiдного року, коли в чужiм краю кiнчив науку в високій школі, удалося йому забрати матiр до себе.

Кiлька днiв по приїзді Матерi, студенти тої-ж школи владили студентське свято — забаву. I кожний зi студентiв мав прийти з другою особою — з матiрю, сестрою, товаришкою, нареченою.

З ким же пішов згаданий студент? Зі знакомою дівчиною? Ні! Він пішов з Матір'ю.

Десятки молодих, недосвідчених, насмішливих очей спинилося на старій Матері. І на її синові. Хто вона? Хіба-ж годиться вводити в добірне, розумне товариство таких людей? Стара, збідована, невчена, може й неписьменна. Хіба вона розуміє, що тут робиться? Хіба вона нам рівня?...

Але син не бачив всего того. Його увага була занадто звязана з присутністю рідної Матері.

— Кого се ти з собою привів? — почали опісля жартувати з нього товариші. — Стару бабу!...

— Нічого! — відповів поважно студент, — вона не є звичайною жінчиною.

— Що-ж вона таке?

— Вона жінка з великим титулом і з великими заслугами — була відповідь студента.

— То в тебе і такі з титулами бувають? Який же її титул? — допитувалися сміючися.

Студент випрямився на весь зріст і сказав:

— Її титул такий, що **Вона Моя Мати**. І не я привів її сюди, тільки вона мене виховала, навчила і сюди привела. Се її заслуга, що я нині між вами.

І цілий гурт недбало вихованих синів мусів з соромом замовкнути.

Ось так виглядає гідна Матір! Так виглядає її гідний син!

Берімо инший примір:

Коли Ганді, нинішній гіндуський провідник, виїздив до Англії на науку, було йому шіснайцять років. При самім відході мати його вложила на нього такий обов'язок:

— Де би ти не був, то завсігди пам'ятай, чого я від тебе вимагаю: маєш жити по всім приписам нашої релігії і наших звичаїв, як я тебе навчила і як я сама жию!

І Ганді прирік матері, що сповнить її материнське бажання.

Люде, що памятають молодого студента, яким був тоді Ганді, кажуть, що жив він в Лондоні життям монаха. Наука

і бажання матері було для нього Найвищим Законом життя і він не відважувався ані на хвильку того злегковажити. Серед гамірливої столиці Британської Імперії, серед культури Заходу, він жив одинцем, немов серед культури життя своєї рідної сторони.

Така була сила домашнього виховання! Такий напрям життя могла надати своїй дитині розумна, щира і рішуча мати! І ми не знаємо нині, чи більше поважати сина, чи ту, що так розумно сина виховала. Не будь її такою, а певно не було би її сина таким, яким він є нині.

Навів я сі два приміри як дороговказ Українській Матері. Простій і непротій. Вченій і невченій. Кождій.

Бачив я в життю багато Матерей. В бідній низькій хаті, серед убожества, сама неписьменна, однакож ідеальна з неї Мати. „Як вміє, так і навчає”... Але навчає так, що заслугує собі на пошану гідної матері. Її щира наука живе з її дітьми.

А бувають в такій же убогій хаті і нерозумні і недбалі і нещирі матері.

Однакож бувають такі самі і між письменними і між богатими. Недбалі, нерозумні, байдужі, нещирі.

І тому українське життя ставить перед українським народом велику ціль:

Піднести Українську Матір до належної їй висоти, до великої гідности. Наблизити її до Ідеальної Матері. Збудити в її душі повну свідомість її материнського обовязку і розкрити перед її очима ті взнеслі ціли, до яких вона повинна стреміти і які є в неї можливість в великій мірі досягнути.

А будуть в нас такі Матері, буде їх багато, то і будучність народу буде гідною і славною. І належна невмируща слава про них буде вічно передаватися з покоління в покоління.

Свящ. В. Кудрик.

ЗНАЧІННЯ ДНЯ МАТЕРІ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Ми, Українці, що ставимо собі за найвисшу ціль виборення самостійности Рідному Краєві, мусимо дивитися на кожду, хоч би й найменшу справу, з боку національного, на скільки одна, або друга справа може нам допомогти, або пошкодити. Маючи се на увазі, поставмо собі питання, яку вагу має День Матері для нас Українців? Оскільки заведення Дня Матері може допомогти українській справі?

З певністю, ті Українці, котрим справа України дійсно лежить на серці, свідомі того, що участь жінки у виборенню самостійности для Рідного Краю є не лише важною, але просто необхідною, конечною, без якої ледви чи й можна досягнути ту високу ціль волі і свободи! Та важна частина праці жінки у будові держави є власне творення сильного домашнього огнища на сильнім фундаменті свідомого патріотизму.

Коли ми маємо на меті самостійність Рідного Краю, то в першій мірі мусимо подбати, щоби найважніші наші інституції, РОДИНИ, були будовані на трівкім здоровім фундаменті, який не сміє вгинатися під ніяким напором. Мусимо подбати, щоби ті важні інституції були мініятурами самої України, а матері символом визволення України. Доки наші родини не будуть такими малими мініятурами України, доки наші мами не будуть символом визволення України, доки нам й не мріяти й не снити про Україну. Ми на се не заслугуємо.

Плиткий наш патріотизм, коли в практиці, в щоденнім життю, не будемо доказувати його ділом, коли в самім осередку нашого життя, в родині, не знайдемо нічого українського; коли замість підтримувати рідну церкву, будемо байдуже відноситися до неї; коли замість виховувати дітей в

рідній Церкві, будемо посилати їх до чужих недільних шкіл; коли не обходимо різних наших свят торжественно, як український звичай велить. Хіба-ж ми тим даємо трівкі, здорові підвалини нашого життя? Чи можна на такий фундамент опертися? Чи не лежать різні наші недостачі в тих підгнилих підвалинах самої родини? Чи не жінка-матір відповідає за те?

День Матері має нам виховати свідому українську маму: День Матері має нам показати, якою українська мама повинна бути, має пригадати, які обов'язки народні матір має виконувати, щоби бути свідомою українською мамою, щоби створити сильне домашнє огнище на свідомім патріотизмі. День Матері має принести нам Українцям кращу долю, через ліпше виховане молоде покоління.

С. Стечишин.

РОЗУМІННЯ СВЯТА МАТЕРІ.

Всі культурні народи обходять „День Матері”. От і між нами, Українцями в Канаді, як також і в Старім Краю за почином Союзу Українок Канади заведено сей гарний звичай. І кожного року, коли зближається сей гарний, почесний день, багато думок виринає не тільки в тих, що справляють се свято, але, думаю, також і в тих, для яких се свято справляють. Та чи всі ті думки однакові, чи всі однакове поняття мають про Свято Матері — чи всі однаково розуміють його? Певно, що ні!

І я, як одна із матерей, позволю поділитися з читачами, яке в мене розуміння Свята Матері. Правда, мої діти ще не великі, однак коли підростуть, стануть мудрійшими, то певно, що й вони схочуть справити мені яку небудь приємність в День Матері, схочуть потішити мене своїми заявами вдячності, щирости ітп. І певно, що за всі недіспані ночі, за всі труди та клопоти належатися буде мені хоч раз в році ся особливша пошана. Однак, роздумавши добре, то мені,

українській матері, таки більше заслуг треба, моя совість каже се мені. І тому я по можности стараюся заслужити собі вповні на те моє щорічне свято. Я всіх зусиль докладаю, щоби я стала на висоті свого призначення.

Бо хіба-ж се, що я дала життя дітям, що я кормлю та доглядаю їх — то вже й найбільша заслуга моя? Ні! Я-ж віддаю тим тільки довг затягнений у своїх родичів. А обовязок мій висший, багато висший, тим більше, що живу на еміграції.

Я знаю, я свідома того, що я маю дбати не тільки про тіло дітей, але й про їх душі. Моїм завданням є ще з малку зацплювати у них релігійно-моральні почуття. Крім того я не забуваю, що я українська мати, що я маю заняти гідне і почесне місце в історії відродження свого народу. Я знаю, що моїм святим обовязком є виховати своїх дітей у чисто українсько-патріотичнім дусі. Я все те маю на увазі і я виконую то поступенно, після сил своїх, бо я переконалася, що як довго не буде у нас добрих матерей, так довго і не числити нам на кращу будуччину народу нашого. Так! Я хочу бути доброю мамою, я стараюся нею бути, бо я знаю: яка мама — такі діти, а які діти — така нація.

І тоді, коли я буду сповняти те світле завдання своє, коли виховання моїх дітей буде гарне, примірне, коли я зумію зберегти своїх діток народові свому — тоді певно, що Свято Матері, той гарний день в році буде справдішним, великим заслуженим для мене Святом.

С. Б.

Мамусю Голубко.

Мамусю, голубко,
Ти все добре знаєш,
Яке в дітей горе,
Ти завжди видаєш.

Хоч очи заплющу,
Ох, моя Ти Нене,
То серцем я чую,
Що Ти біля мене.

Саскатун, Саск.

Неначе ти шепчеш:
„Дарусю, Дарусю”,
Так люблю, так мило,
Мамусю, мамусю.

Люблю тя, Матусю,
Серденьком кохаю,
Другої мамусі
На світі не маю.

Даруся Бубнюківна.

ПРИЗНАЧЕННЯ МАТЕРІ.

Свято Матері криє в собі щось висшого і взнеслійшого, чим яке звичайне народне свято, бо має початок в нутрі кожного народу — в родині. Тому се родинне свято потягає за собою найкращий сентимент людської душі, воно дає нам нагоду віддати честь і пошану найідеальнійшій нашій приятельці в життю — своїй Родительці-Матері.

В життю можемо мати гарних, щирих, добрих приятелів, але ніхто не вилле тої ніжної любови в таким лагіднім тоні і так без застережень не пожертвує себе для нас, як матір, котра нас на світ привела, немічних в пеленках вигрівала, своїми грудьми кормила, недоїдаючи й недосипляючи доглядала, берегла в небезпеці і в кождім разі готова була віддати своє життя. Вірна любов матері є безконечна і незмірна. Родина може відцуратися, други можуть стати ворогами, приятельство може забутися, тільки в материнськім серці знайдемо безкорисну любов, що огріває нас від колиски до гробу.

Нема мови, щоби нею висказати силу, красу, героїзм й посвяту материнської любови, бо ся любов немає границь — вона ніжна, безкорисна, невимушена, повна самопосвяти і гідна подиву. „Що є Рафаїлова Мадонна”, каже оден письменник, „як не тїнь материнської любови зазначена пензлем на полотні?” А німецька пословиця говорить:

„Найвисша любов — Господа,
Найкраща любов — Матері”.

Материнська судьба і доля в життю незмінна. Її суджено класти здоровля, а нераз й життя на вітвар свого покликання. „Коли Господь подумав про Матір, то мусів усміхнутися із задоволенням, що сотворив її такою богатою, сильною, благородною, що від неї залежить все потомство”, —

і говорить пословиця східних народів.

Добра матір повинна бути не так горда тим, що дала гарну вроду дитині, як тим, що вона перша вщепить гарний характер і добрі прикмети в душу своєї дитини. Найславніші учителі признають, що одна добра матір вартує за десять учителів, бо материнське серце, то діточа шкільна лавка. „Кажуть, що чоловік найсильніший, бо панує над морем, землею і низшим сотворінням, але є ще більша сила, а то рука, що колише колискою, вона володіє світом”, пише англійський поет Валес.

Задачею матері є не лиш подбати про тілесне виховання, але її обовязком більшим і тяжшим є духове виховання і убагороднення дитини і то так для її особистої користи, як і для добра загалу. Мати не тільки повинна нагодувати і убрати дитину, але повинна вщепити в свою дитину гарні душевні прикмети і чесноти, як любов до своєї родини, до свого народу, до своєї мови і звичаїв, сильну віру в Бога і привязання до релігійно-морального життя; замилювання до науки і праці, до порядку, до послуху, до завзяття, до витривалости й жертвенности.

Наполеон сказав: „Франція нічого так не потребує до відбудови нації, як добрих матерей. Се найкраща система в однім слові”. Особливо в теперішнім часі, серед українського народу ідеальна мати є дуже пожадана і ми повинні сему питанню посвятити більше часу, як се досі діялося. Коли-б кожда матір свідомо свого значіння взяла собі до серця слова Івана Франка:

... думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть
Що за долю міліонів
Мусиш дати ти одвіт,

то певно, що протягом одного-двох поколінь українська нація зрівнялася б з прочими культурними народами під кожним зглядом.

Ганка Романчич.

Забігає рідна мати, забігає рідна мати.
 Мати згадаю я і пісня радости в серденьку збудиться знов.
 Бо мені дала Ти душу козацьку. Бо до України ти мені дала любов.

Рідна Матусенько, у хвилих
 [Горенька,
 Як стисне серденько жаль,
 Думкою-пташкою понад чужиною
 Лину до Тебе у даль.

Тихою пісню, співом-розмовою
 Ти-б звеселила мене,
 Бо в Твоїм серденьку пишною
 [Цвіткою
 Завжди надія цвіте.

Тебе згадаю я, і пісня радости
 В серденьку збудиться знов,
 Бо мені дала Ти душу козацькою
 Йї до України любов.

УКРАЇНЬКА МАТИ.

Не тої матері свято повинні ми святкувати, котра тільки вміє життя дати, грудьми своїми дитину плекати, ночами мусить над нею не спати та роками довгими доглядати, убирати, чистити, — але тої матері української свято повинні ми святкувати:

котра вміє дати своїй дитині душу українську!

котра може вдихнути в неї духа повного посвяти, жертви й геройства за нарід свій!

котра виплекає в неї повагу до всего свого, гордість у всім, що наше!

котра взнесеться високо і положить на небесах ясну зірку для дитини своєї, зірку-ідею українства, яка весь вік буде тій дитині дороговказом!

Оттакої української матері свято святкуймо!

Таку матір нашу обожаймо!

За неї Бога молімо!

В ній основа й будучність народу українського!

Ті якости може вложити в істоту української дитини лише мати українська.

Не зробить того ні школа, ні інститути, ні церква, ні книжка, ні преса, — бо вони приходять вже пізнійше в віку, коли дуже часто вже запізно, коли дитина вже пропала на родові нашому. Всі ті пізнійші — дуже важні чинники, як школа, церква, книжка — можуть лише продовжати ту будову, яку поставила мати, можуть її плекати, розвивати, зберігати, — але їм запізно ставити основи української людини, української душі.

Тому не кожда жінка, що має діти, говорить нашою мовою, походить з нашої крові й кости, може класти домагання, щоби вважати її матірню українською. Вона може бути

добра господиня, добра людина, надзвичайно добра родителька, але не має вона нічого для українського народу. Вона може й проти дійсної своєї волі дає життя дитині, але як пустить її в світ здоровою фізично, не давши її нашої душі, провідної української ціли, — то з тої дитини може бути крайній ворог народові своєму, може бути яничар, хрунь, розбишака; одним словом, ганьба не лише тій, що його породила, але й народові, якого ім'я він носить, — не тому, що те ім'я любить, а тому, що мусить його носити.

Та кілько в нас є таких Українців, котрі ними мусять бути, а котрі стидаються свого походження!?

Кілько в нас є таких Українців, що є перевертнями, кривдителями свого, яничарами та ворогами?

Чи матір може в своїх, або й в чужих вимагати пошани, коли пошани вона не має від свого власного плоду?

Вона не є мамою, вона є лише родителькою.

Чи мало в нас вже народилося? Адже є нас сорок міліонів! Та чи бути нам гордими з того, що нас богато? Адже є в нас приповідка: „То нічого, що я дурний, але я великий!”

Щоби не осудили нас за несправедливість, пояснимо наш погляд.

Сказав американський філософ, Емерсон, що цивілізацію можна судити по тім, яку ролю відіграє жінка в суспільности.

Ми скажемо, що націю, її свідомість, її силу, опір можемо судити по тім, кілько в ній є національно свідомих жінок.

Казали Греки: Дай свою дитину до невільника на виховання, то будеш мати замість одного невільника двох.

Ми скажемо: українська жінка була тисячі літ невільницею та на жаль, невільницею є вона духом по нинішній день і навіть тут в свободній країні. А чи від невільниць можна сподіватися взірцево вихованих синів та дочок? Що посіяли, те жнемо тепер.

І як же нам позбутися того невільничого духа? До сього ставимося дуже поважно і кажемо, що справа ся дуже трудна. Але маємо приміри з інших народів, які потрапили

позбутися свого назадицького та невільничого духа в дуже короткому часі, тому віримо, що і ми се встигнемо зробити. Союз Українок має на цілі визволити кожду Українку умово, духово й суспільно. Вона мусить стати повною людиною, повною громадянкою, членом суспільности, такою, якої не могли би здержувати ніякі перепони на її народньому шляху та в змаганню вповні розвинути Богом дані їй здібности. Вона повинна стати людиною національно свідомою, із глибокими переконаннями, з характером, з душею до глибини українською.

Се є наша ціль і до сеї цілі йдемо всіми змаганнями своїми.

Аж тоді наша будуччина буде забезпечена і запевнена, коли кожда наша мати такою людиною буде. Коли кожда наша мати буде основою з гранітної скали характеру національного. Без сього нам не бути. Без сього в теперішніх відносинах серед чужої культури, де тисячі ріжних найсильніших чинників звернено проти нас — ми, як нарід, впадемо, станемо добичею та погноєм для сильніших від нас.

Ви мабуть читали в шкільній читанці про те, що колись Греки дбали, щоби кождий Грек став твердою здоровою цеглою в національнім, державнім мурі Греції, щоби ніякий ворог того муру не міг розвалити. Тоді нації і держави в своїй боротьбі за своє існування полягали на мужеську фізичну силу. Про ролю Грекинь мови не було, бо вони були ляльками. Тепер часи змінилися. Війна стала лише остаточним чинником оборони нації. Тепер націю краще війни може зберігти національна свідомість, національна душа, гордість, бажання бути нацією. А всі ці прикмети може найкраще защепити в дітях мати, і тому нашим завданням є, щоби кожда українська мати була приготована до народних обов'язків.

Одного разу запитала жінка одного розумного чоловіка:

- Коли я маю починати виховувати свою дитину?
- А кілька вашій дитині літ? — спитав її той чоловік.
- Чотири роки, — відповіла жінка.

— Ох, Боже, ти, жінко, запізнилася з вихованням своєї дитини на чотири роки.

Чому? Бо виховання дитини починається, коли вона вдихне перший раз повітря в свої груденята, коли вона своїми оченками перший раз світ Божий побачить.

Сказав англійський поет Вордзворт: „Дитина є батьком людини.” Дитина вказує на якість людини, як ранок вказує на день.

Лорд Бругем дослідив, що дитина від 18-го місяця до 30-го місяця свого життя своїми власними спостереженнями і силами та змаганнями вчиться більше, чим по тім часі може навчитися за ціле своє життя. Без тих 12 місяців свого віку, кожда людина була-б німічним туманом, безрадним, хоч би навіть потім вдалося її дістати й університетські науки.

В тих місяцях ум дитини є свіжий, бистрий, гнучкий; він запалюється активністю від найменшої іскри вражіння. Дитячі вражіння остаються сталою основою характеру людини на цілий вік.

Та чи не завважали ми сего особисто по своїх дітях, котрих ми берегли, вчили по українськи говорити увесь час, а прийшла дитина до міста на вулицю між англійські діти на місяць або два і вже знає англійську мову так, що й до матері вже по англійськи говорить.

Розказують, що одна Французжанка з Квебеку, як приїхала до західної Канади та хотіла зберігти свої діти, щоби вони не забули французької мови, то постановила була собі до смого року життя дитини не пускати між діти бавитися.

Сказав один англійський учений: „Одна добра мама варта більше, як сотня учителів.”

Дитина, під доглядом щирої української матері, одинокої і найріднішої учительки, може за перших кілька літ свого життя дістати більше народного виховання, чим зможуть пізніше дати її всякі інститути і всі інші чинники, які над збереженням нашого народу можуть працювати. Мама може положити такі сильні основи душі української в своєї дитини, що опісля ніяка сила тої дитини національно не звихне...

Ще перед семим роком життя дитини, поки дитина піде до школи, коли чувство й уява є її світом, мама повинна всіх своїх сил і старань докладати, щоби ту дитину здобути для свого народу. Вона повинна впоїти в неї гордість свого походження, пошану до свого народу, поставити для тої дитини ціль народню в самім осередку душі її, якої ніхто й ніколи не повинен і не міг би вирвати. Обовязком матері збудити в дитині любов до українського народного ідеалу і заставити всі її змагання життя посвятити для того ідеалу.

Нашим найбільшим завданням є виховати передовсім свідому матір українську. І саме Союз Українок Канади ставить те завдання перед нашу суспільність.

Мих. Стечишин.

Українським Матерям.

Ой чайка летить,
жалібно квилить,
та крильоньками беться,
бо йде Татарва
і в гніздо трава
під копитами гнеться...

То не чаєнька,
не сивенька,
Тужить та проквіляє —
ой то матінка
свого синка
на війну провожає.

Голодна була,
на панщину йшла,
і пшениченьку жала,
а свого синка,
свого Степанка,
піснею годувала.

Ой чайка летить,
жалібно квилить,
та над гніздочком веться;

ой мати тужить
і на степ глядить,
бо синок з Ляхом беться...

І в Татарщині,
і на панщині,
дітей Ти сповивала,
і славу батьків,
славу козаків
їм в пісні передала.

Ти квітка ніжна
і львиця страшна!
Твоя любов безмірна,
а для ворогів —
невгасимий гнів,
і львиця непокірна.

Чаєнько моя,
матінко моя,
Ти України Доню!
Я на грудь Твою
голову свою
з любовію вдячно клоню.

О. Івах.

ОСНОВА ДОМУ.

Була субота. По ярко освіченим хіднику переходило множество людей, котрі минали одні других і поспішали, немов би кождий з них мав десь явитися на означений час.

Марійка також спішилася. За кілька мінут мала стрітити знакомого, а тут ще добрий кавалок дороги йти. Весела усмішка перебігла по її личку і немов піддавала охоти до поспіху, бо рівночасно Марійка приспішувала свій хід.

Ось вже і на означенім місци. Очима шукає добре знакомої особи. Нараз легкий румянець покрив її лице, а сині очи ще ясніше засіяли. У дверях склепу вона побачила Евгена, котрий пильно слідив проходячих попри него людей, немов шукаючи когось.

Побачивши Марійку, пішов її на зустріч і вони поспішили до недалекого кіна.

Марійка була горда зі свого товариша, який був високий, стрункий мущина, з карими очима та чорним волоссям. Вона бачила, як не одна прохожа дівчина кидала оком на зі смаком вбрану постать Евгена та на його хороше розумне обличчя і вона гордо тримала свою русяву головку.

Коли вийшли з кіна (котрого Марійка майже не бачила), Евген сказав їй, що його сестра чекає на него в склепі і Марійка радо згодилася піти з ним, бо хоча була знакома з Галею, то не мала нагоди блище познакомитися з нею.

Галя, котра була трохи старша від Марійки, щиро привитала її і вони, по дівочому звичаю, переглядали то се, то те. Коли вже справилися з покупками, Галя нагадала братови, що він ще не замовив квітів на завтра. Марійка змішалася і глянула на Галю, думаючи, що та пошуткувала з Евгена, але побачила, що Галя зовсім серйозна, і не знала що думати. По дорозі поступили до склепу і Евген замовив великий букет рожевих гвоздиків.

— Зайди до нас завтра, — запросила Галя, — прийдеш?

— Дякую, дуже радо, — відповіла Марійка. Вона була дуже рада, бо хотіла познакомитися з родичами Євгена. Євген нераз згадував свою матусю і запевняв Марійку, що вона певно полюбить її також, але Марійка, хоч дуже хотіла познакомитися з нею, zarazом немов боялася тої стрічі.

— Ну, так добре, завтра Євген поїде по тебе. — Галя попрощалася і поїхала.

— Гарна твоя сестра, така приємна та весела, — сказала Марійка.

— Ти ще її не знаєш, — жартував Євген. — Вона нераз далася мені взнаки. Видно, що ти її припала до вподоби; вона не все така ввічлива. Але чого ти посумніла, голубко?

— Нічого. От так собі, — відповіла Марійка і звернула розмову на щось инше, щоби Євген не бачив, що її справді щось клопоче.

— Кому, кому Євген купив букет? — отся думка не давала Марійці спокою. Та помимо сего вона вела живу розмову з Євгеном про різні справи, щоби часом не зрадити свого заклопотання.

В неділю, вернувши з церкви до свого помешкання, Марійка старанно прибралася. Вона хотіла зробити якнайкраще вражіння на родичів Євгена.

Марійка мешкала в одній знакомій господині. Родичі її жили в другому місті і вона мало коли мала вістку від них. Працюючи, Марійка не мала багато часу на розривку та відпочинок, тому неділя для неї значила багато. Та сьогодні вона сіла писати лист до дому, але ніяк не йшло її. „І ще я їм напишу”, думала собі. „Написати, що я закохалася в найгарнішого хлопця в місті? Ні, сего не можу, а про що инше і думка не йде”.

Марійка кинула перо і попробувала читати. Так перенудила час, поки Євген не приїхав по неї.

Марійка старалася успокоїти нервовість, яка огорнула її, коли їхала з Євгеном, та коли увійшла до середини, відчула

якийсь лагідний вплив оточення, котрий її відразу успокоїв.

Мати Євгена, невисока, сивоволоса жінка, з свіжим, милим лицем привітала Марійку з такою щирістю, що Марійці аж сльози заблищали в очах. В той час Галя вибігла з кухні і, показуючи на свій фартушок, сказала:

— Нині я кухарка, а коли ти хочеш бути моєю подругою, так зараз вбирай другий фартушок. Євген береться зараз до бараболі. Бачиш, нині День Матері і мама не має ані пальчиком доторкнутися обіду.

Так весело говорячи, Галя попроварила Марійку через їдальню до кухні.

В їдальні стіл був вже закритий і Марійка побачила на столі ту велику китицю гвоздиків, яку Євген замовив вчора. Тепер вона зрозуміла все. Їй стало весело. Вона чулася такою щасливою, як ще ніколи. Мати Євгена пішла разом з ними до кухні і так, гуторячи поміж собою, приготувляли обід. Між тим і батько прийшов і, привітавшись з Марійкою, спитав, що йому призначено робити.

— Візьми, матусю, та розкажи її стару казку, — засміялася Галя, поцілувавши маму. — Вона все любить тебе слухати.

Коли родичі відійшли, Галя шепнула Євгенові:

— Тато має якусь несподіванку, я бачу по його очах!

— Ти все щось бачиш! — відповів Євген.

— Побачиш, — сказала Галя і моргнула на Марійку.

Марійка почервоніла. Вона нагадала, що і Євген має якусь несподіванку для них. Галя завважила її румянець і глянула на Євгена. Євген не бачив її. Він дивився на своїх родичів, котрі щось потихо говорили між собою і бачив щасливу усмішку на устах своєї матері. Марійка також задивилася на них. Її нараз стало якось сумно, тяжко. Вона пригадала собі, що сьогодні День Матері, а вона навіть листа не написала до своєї мами. Її мамі може і не в гадці, що сьогодні таке свято. Пригадалася їй байдужність її батька. Він певно не скаже словечка, щоби викликати один щасливий усміх на лиці своєї подруги життя!

Та балакуча Галя не дала їм довго дивитись.

— Ану, скорше, бо спізнаємося з обідом, — весело підганяла їх до роботи.

При обіді показала мама прегарно оправлені два томи „Полтави”.

— Я думала, що то буде чеколяда, — зажартувала Галя, а звертаючись до брата, сказала: — Я казала тобі, що та-то має несподіванку.

— А ти як знала? — спитав тато.

— По твоїх очах! — засміялася Галя. — Ти як маєш що небудь гарного, то очі так і сміються.

— Ти чуєш, Павлю, як твоя дочка придивилася мені? — немов дивуючися, спитав тато.

— Та кому-ж вона мала би придивитися, як не тобі, — усміхаючися, відповіла мама.

— О, Евген то вже певно що комусь іншому придивився! — Галя не стерпіла ущипнути брата, бо бачила, як він вліпив очі в лице Марійки, котре так сяяло радістю.

Евген змішався на слова сестри, а Марійка почервоніла як рожа.

По обіді прийшло ще кілька дівчат та хлопців. Бавилися, говорили, співали. З молодим захопленням, дискусували події в Старім Краю. Хлопці запевняли, що коли-б вони були там, то Ляхам не так легко було-б пішло, а дівчата і собі хвалилися, що не одного Ляха згладили-б зі світа. Горячилися, критикували. Батько пояснював їм, в чім річ, разом з ними дискусував. На просьбу молоді мама розказала свої вражіння з Рідного Краю, де вона недавно гостювала. Марійка і не завважила, що вже вечеріє і що її час йти до дому. З гамором, жартами розходилися гості.

Марійка попрощалася з родичами Евгена. Вони просили її знов зайти, коли знайдеться в неї хвилька часу і вона обіцяла собі частенько заходити до сего щасливого дому.

Евген відпровадив Марійку до дому.

— Ну, що-ж, Марійко, не втомилася? — спитав її по до-розі.

— Евгене, як би ти знав, як би ти в силі представити собі, який повний щастя для мене був сей день, — відповіла Марійка. — Ти не питав би мене, чи я втомилася. Твої роди-

чі... Твоя мама... Я не можу висказати тобі своїх почувань.

— Моя матуся, то ангел, ні, і не ангел. Ангели далекі, холодні, а вона... Ну, ти бачила сама. — І Євгенови, як звичайно мущині, забракло слів розказати, що він відчував. Він ніколи і не пробував зясувати свої почування до своєї дорогої матері.

— Ти щасливий, — сказала Марійка. — Ти не знаєш, як я тобі завидую.

— Не завидуй мені, Марійко. Я тоді буду щасливий, коли ти будеш моею. Скажи, Марієчко, коли зробиш мене щасливим? — просив Євген.

— Не знаю. Я побачила нині, як багато мені ще треба вчитися, щоби зайняти таке становище, як подруги і матері. Я ще нічого, нічого не знаю, — поважно, майже сумно відповіла Марійка.

Попрашавшись з Євгеном, вона пішла до своєї кімнати та не зараз поклалася до спочинку. Перед її очима пересувалися прикрі сцени домашнього життя її родичів. В уяві знов переживала ті суперечки, сварки, котрі завжди виринали між її родичами, сварки, які так болючо відбивалися на молоденьких, ніжних умах їх дітей. Сьогоднішній день довго зістанеться в її пам'яті. Веселий настрій в кухні, мила розмова при обіді, забава зібраної молоді. Вона знов бачила Євгенових родичів, які не відпихали від себе веселих, хоч часами аж за багато крикливих дівчат та хлопців. До них зверталися всі. Вони брали участь в загальній розмові. Часами Марійці виглядало, що деякі питання та розмови були дивацькі, та вона бачила, що мама Євгена в таких випадках не критикувала, не кепкувала, але все якось уміло звертала розмову на іншу тему.

— Ох, чому то всі матері не такі! — зітхнула Марійка. — Як мало, мало є в нас таких родин, де любов та згода панують. — І перед її очима ще довго стояв щасливий усміх матері Євгена, котра слухала старої казки.

Марійці нараз стало ясно. Вона зрозуміла, що сей день, День Матері, посвячений, як нагорода тим матерям, що з розумною посвятою сповняють свій обов'язок жінки і мате-

рі. І на пригадку тим, що забувають, що мама є та головна основа дому, на якій ціла будова родини, громади і нації лежить.

Марійка постановила йти слідами матусі Євгена і як перший крок в тім напрямі написала ще того вечера лист до своєї мами з подякою за весь її труд та з щирим желанням всего найкращого в сей великий день — День Матері.

Н. Р.

„СЛОВО МАМА, НАЙБІЛЬШЕЄ, НАЙКРАЩЕЄ СЛОВО“.

Т. Шевченко.

Мама!

Яка гармонія в звуках слова, мама!

Милозвучність і м'якість звуків обвиваються довкола серця і остають там на віки.

Се перша любов.

Мама!

В матірному обличчю є щось такого взнеслого, щось спорідненого з самими небесами! Той ангельський усміх над колискою дитини, той легкий дотик коло слабого, та надлюдська витривалість в журбі та в терпінню, те геройське пожертвовання для дитини надають її якоїсь надземної святости!

Природа призначила матері взнесле місце. Наші дитячі рученята перше до неї простяглися, перше ми її зрозуміли, перше її полюбили. В протязі життя ми безупинно простягаємо руки до мами, як до святости. Серед найгіршого оточення, серед найбільше бурливих хвиль при мамі знаходимо тихий рай.

Любов матері — се найбільша святість! Камінець кинутий в озеро творить міліони малих хвиль по цілім озері. Так само вплив матірної любови охоплює нашу душу і стає наче відгуком до кінця життя.

Мама!

Се ангел хоронитель дому. Її любов і привязання до дітей, її дружба з мужем несвідомо ставить її в осередку домашнього життя, довкола котрого кружляють всі стремління та спомини родинні! Дім — се матір... Без матері нема дому!

Матірня любов жевріє в кожній її думці, в кождім ділі... Її любов ніколи не завмирає, ніколи не вгасає... Навіть коли матір спочине вічним сном, та любов дальше пробивається в душу родини та нераз стає стимулом до кращого ідейного життя в мужа чи в дітей.

Нема нікого в світі, щоби заступив місце рідної мами.
Шануймо її! С. С.

ЩО РОБИТЬ МАТІР ДЛЯ ДІТЕЙ.

Матір посвячує себе для дітей через ціле своє життя — се її доля. Вона ризикує своїм життям, як приводить дитину на світ і держить своє життя для її добра і охорони аж до своєї смерти. А хто з нас дійсно оцінює се? Хто з нас завжди памятає за се? Хто вповні відплачується своїй мамі за її посвяту, здоровля, терпіння, терпеливість?

В славній повісти „Нуждарі” Віктор Гіго подає такий образець про матір, яка на Різдва́ний Вечір дістала трохи хліба для примираючих із голоду дітей:

Вона переломила хліб на два кусники і дала їх дітям, які їли його з поспіхом. Поліцай (дивлячись на се) воркнув: „Вона собі нічого не лишила”. Жовнір (присутний) відповів: „Се тому, що вона не голодна”. Поліцай: „Ні, се тому, що вона матір”...

Для пригадки нам всім, а пригадувати треба, подаю де-що із щоденних діл матері, про які ми забуваємо, або мало коли над ними застановляємося.

1. Коли дитина маленька.

Через довгі місяці від самого уродження дитини матір цілими ночами не спить, але годує її, перевиває, присипляє її.

Як дитина хора, матір через цілий час слабости майже не їсть, не спить, не спочиває, але пильнує її, журиться, плаче та молиться за здоровля дитини; переносить великі прикrostи та невигоди і нераз через те підриває своє здоровля часами на довші літа.

Коли матір не богата, вона не убирає себе так як треба; вона від уст віднімає собі, щоби ошадити на одіж для дитини, аби вона була добре прибрана і годована.

Зимою, коли є небезпека перестуди, матір пильнує, щоби дитина не перемерзла, не захворіла; а сама матір, маючи рівночасно багато іншої домашньої праці на руках, через те і перестуджується і перемучується — все те ради здоровля і добра дитини.

Коли матір сама заслабне, а дитина ще мала, то вона не лежить в ліжку, бо не може; діти у неї перші, чим її здоровля; вона знає, що ніхто її дитини так не допильнує, як вона сама.

Коли по цілоденнім труді матері діти вже сплять, мати не йде на відпочинок; хоч ноги під нею хитаються від перемучення; вона має ще багато праці перед собою; прання, латання, чищення, зашивання діточої одежі, щоби на слідуючий день було в що дітям одягнутися і знова нищити.

Її робота ніколи не кінчиться від понеділка рано аж до пізнього вечера в неділю; вона працює від 12 до 18 годин шо дня; вона ніколи не має дійсного відпочинку; вона привязана до дому і до дітей, як невільниця.

2. Коли дитина вже підросте.

Мати мусить одягати дітей кільканайцять разів денно, бо се конечність.

Діти бігаючи по дворі, або скалічаться, або посваряться, або й побюються; прибігають до хати, а мати мусить терпеливо слухати їх плачу та крику, аж вухами її ллеться.

Коли діти занадто довго знаходяться на дворі, мати журиться і страхається, щоби їм щось злого не сталося.

Як діти побюються або посваряться із сусідськими дітьми, мати мусить терпіти сварку і напади від сусідів.

Мати завжди дбає, щоби її діти були добрі та чемні;

щоби через її дітей сусіди не нарікали на ню та не ненавиділи її.

Вона вчить свої діти так, як вміє і як може; вчить їх добрими примірами.

Учитель в школі не потребує мати одної сотої часті тої терпеливості, яку мусить мати матір; вона завжди учить дітей, як і що робити, як заховуватися; сю науку вона мусить повторювати десятки разів на день, без ріжниць, чи то дитина „добра” чи „зла”.

По більшій часті батька нема дома, і мати сама мусить приговкувати дітей; вона мусить бути і настоятелем, і дорадником для дітей а рівночасно і робітницею в хаті.

Матір, а не хто инший мусить пильнувати, щоби діти, вернувши зі школи, сиділи і вчилися дома.

Діти засипують матір всякими питаннями, і матір мусить бути всезнайком та відповідати на питання.

Треба дитині грошей на якісь забаганки, вона йде до матері. Матір не має серця відмовити просьбі і гроші дає, а свої потреби кладе позаду.

Хоч мати любить своїх дітей, але як вони зроблять якусь лихо, то вона мусить бути їх суддею.

3. Коли дитина вже в літах.

Говориться, що коли діти вже підросли, то матір вже не має з ними ні клопоту, ні журби, ні заходу. Але придивімся блище, то побачимо, що діється якраз протилежно: більші діти, більший клопіт і більша відповідальність.

Матір мусить шити, прати, прасувати та чистити їх одягу, бо вона хоче, щоби її діти були добре, гарно та чисто убрані.

Діти в таких літах починають вже ходити вечерами, а мати не спить, але чекає на них і журиться, щоби щось злого їм не сталося.

Діти мають тоді вже більше забаганок, і мати має багато труду сі забаганки вдоволяти чи спиняти.

Діти, як трохи підростуть, то думають, що вони вже такі розумні, як великі, і не раз через те роблять багато клопоту; а мати мусить все те терпіти і клопоти направляти.

Немало кожда мати має клопоту і з їдою, бо кожда дитина має свій смак до їди, а мати мусить собі голову сушити та не мало труду прикласти, щоби варити та печи їм до смаку.

Мати нераз ходить в старій, полатаній одежі, щоби тільки син і донька могли гарно убратися.

Коли син чи донька заслабне, мати переживає велике горе і душевне терпіння, вона не відступає від їх ліжка — робить все, щоби ратувати життя дитині, якій доперва світ розвивається; вона дитину любить і не дивиться на те, чи дитина за се буде її коли вдячна, чи ні.

Мати вчить дітей бути добрими, чесними, щирими та розумними людьми. Чим більше діти підростають, тим більше потребують вони поради, бо їх проблеми тоді трудніші — і мати дає їм вказівки та поради після свого власного досвіду і нераз має велику трудність переконати їх в чім небудь, бо діти бачуть світ через уяву і теорію, а мати знає дійсність через довгий досвід та практику з життя.

Матір відповідно до її власного умового розвитку, широко старається, щоби її діти мали як найліпшу науку. А головне ті матері, котрі розуміють ціль науки, котрі знають, що наука для людини є другим найдорожчим по здоров'ю скарбом в життю.

Коли діти потребують якої будь помочі, мати ніколи не відмовляє їм.

Любов матері і посвята до її дитини є такі великі, що навіть коли дитина попаде в великий клопіт і всі відвернуться від неї, то мати одна прощає, не відвертається і не відступає від неї, але ще помагає їй вилізти з клопоту.

Матір дає дитині все, що тільки має: сталу любов, пожертвовання, терпеливість, витривалість, справедливість і своє здоров'я. Вона широко працює для дітей своїх цілий свій вік і звичайно буває, що діти осягають успіх через труд і посвяту матері.

А що діти дають матері за те все?

День Матері надходить і ми повинні застановитися і передумати, чи ми не належимо до тих, що беруть від матері

все, а не дають взаміну нічого, або відплачуються ще злим словом.

Я думаю, що нема такого великого скарбу, щоб міг матері заплатити за все, що вона зробила для нас, але можна хоч частинку відплатитися, хоч добрим ділом і щирим словом показати, що ми її сердечно вдячні за все те, що вона зробила для нас.

Фармерські сини по більшій частині мають всю потрібну та модерну машинерію, котра уменшує і улєкшує їх роботу, а навіть авто на прогульку. Та чи їх старенькі спрацьовані мами мають всі потрібні та модерні речі до хазяйства, щоби також улєкшити і зменшити їх тяжку працю?

Діти часами пускають гроші на пусті забаганки, а чи багато з них здогадується, щоби вони зробили матері яку будь приємність, несподіванку, купили дарунок на її іменини або свята.

Д. Яндова.

З М І С Т :

Сторона:

Савеля Стечишин: Передмова	3
Уляна Кравченко: Життя буйне... (вірш)	5
Уляна Кравченко: На Свято Матері (вірш)	6
О. Івах: Чому я люблю українську Маму	7
Марійка Підгірянка: Моя Мама	11
Свящ. В. Кудрик: Кілька пригадок і примірів	12
С. Стечишин: Значіння Дня Матері для Українців	17
С. Б.: Розуміння Свята Матері	18
Даруся Бубнюківна: Мамусю Голубко (вірш)	19
Г. Романчич: Призначення Матері	20
О. Івах — Д. Січинський: Рідна Матусенько (пісня на мішаний хор)	22
Мих. Стечишин: Українська Мати	24
О. Івах: Українським Матерям (вірш)	28
Н. Р.: Основа Дому	29
С. С.: „Слово Мама, найбільше, найкраще слово” ..	34
Д. Яндова: Що робить матір для дітей	35

Союз Українок Канади

центральна організація українських жіночих товариств, об'єднує в собі свідоме українське жіноцтво в різних містах і місцевостях Канади.

Кількадесяті відділів у різних провінціях.

Центрاليا Союзу дає ідеологічний провід відділам і помагає їм провадити роботу після одного пляну.

В котрій місцевості нема ще відділу Союзу Українок Канади, просимо писати за інформаціями в справі організації на адресу:

**UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION
OF CANADA,**

Sub. 1, Box 111,

Saskatoon, Sask.